

Аналітична довідка: Стан ринку праці для випускників ОП «Правоохоронна діяльність»

Загальні тенденції ринку праці в Україні (2021–2024)

За останні три роки ринок праці України переживає суттєві зміни під впливом війни та мобілізації населення. Після спаду на початку повномасштабного вторгнення у 2022 році, кількість вакансій поступово відновлюється, проте відчувається дефіцит кадрів у багатьох сферах. За оцінками, країна втратила до третини працездатних через мобілізацію та виїзд за кордон, тому роботодавцям бракує кваліфікованих фахівців. Попит зріс не лише на робітничі спеціальності, але й на професії, пов'язані з безпекою та правом. Зокрема, у жовтні 2023 року кількість вакансій у категорії «Охорона, безпека» на Work.ua зросла на 5% (до 2164 вакансій), а у категорії «Юриспруденція» – на 4% (до 1245)¹.

Випускники освітньої програми «Правоохоронна діяльність» мають широкі можливості працевлаштування у державних силових структурах (Національна поліція, підрозділи МВС, Служба безпеки України, Державна прикордонна служба, Бюро економічної безпеки тощо), а також у приватному секторі (недержавні охоронні агентства, служби безпеки підприємств, юридичні та консалтингові компанії). Розглянемо стан ринку праці для таких фахівців на різних рівнях – від локального (м. Івано-Франківськ та область, Західна Україна) до загальноукраїнського – а також проаналізуємо попит на кадри, рівень оплати праці, переваги та перешкоди професії.

Ситуація в Івано-Франківську: попит і пропозиція

Івано-Франківськ – обласний центр Західної України, де ринок праці відносно активний, хоча масштаби вакансій менші, ніж у мегаполісах. Станом на осінь 2025 року у місті налічується близько 2 тисяч активних вакансій загалом². Сфера безпеки та правопорядку займає помітне місце в структурі попиту. За даними обласного центру зайнятості, регіональний ринок праці наразі потребує кадрів – на одне вільне робоче місце тут претендує менше шукачів, ніж до війни, що свідчить про кадровий дефіцит і в нашому регіоні.

Вакансії у правоохоронній сфері в Івано-Франківську представлені як державним, так і приватним секторами. Національна поліція здійснює набір на посади патрульних, дільничних офіцерів, слідчих тощо через офіційні конкурси (онлайн-портал nabir.np.gov.ua постійно публікує

¹ Вакансій в Україні стає більше, але фахівців не вистачає – експерти з найму. Радіо Свобода. 10 листопада 2023. URL: <https://e.surl.li/xqmojv>

² Хто потрібен роботодавцям восени 2025. Огляд ринку праці. URL: <https://e.surl.li/utsppm>

відкриті конкурси по регіонах³). У місті також діють підрозділи Поліції охорони, які набирають поліцейських для охорони об'єктів – такі вакансії пропонують ~17–19 тис. грн основного грошового забезпечення плюс 10 тис. грн доплати на час воєнного стану. У приватному секторі значний попит мають охоронці та фахівці служб безпеки підприємств. На сайтах з пошуку роботи станом на жовтень 2025 в Івано-Франківську відкриті десятки пропозицій: охоронник у торговельних мережах із зарплатою 18–23 тис. грн, сторожі на об'єктах (близько 7–12 тис. грн), інженери з безпеки, інспектори відеонагляду тощо⁴. Це свідчить, що приватний ринок охоронних послуг у місті достатньо активний. Роботодавці вимушені пропонувати конкурентну платню навіть на заході України, адже багато чоловіків-охоронців були мобілізовані, і компанії шукають нових співробітників.

Пропозиція кадрів у правоохоронній сфері в Івано-Франківську традиційно висока. Багато молоді прагне служити в поліції чи інших силових органах – ще до війни статистика демонструвала, що в західних областях найбільше охочих стати поліцейськими. Так, на початок 2020 року Івано-Франківська область мала найнижчий рівень неукomплектованості поліції – лише 9%, тоді як середній показник по країні становив 17%⁵. Це означає, що конкурс на поліцейські вакансії в нашому регіоні високий, і більшість штатних посад заповнено місцевими кадрами. Для випускника ОП «Правоохоронна діяльність» це двояка ситуація: з одного боку, у місті наявні всі можливі силові структури (поліція, СБУ, підрозділи МВС) і приватні охоронні фірми, але з іншого – конкуренція за місцеві посади доволі висока. Частина випускників може розглядати варіант працевлаштування за межами міста чи області, де брак кадрів відчутніший.

Впродовж останніх років можна спостерігати бум створення приватних охоронних структур. Великий бізнес (торговельні мережі, склади, логістичні хаби) потребує охорони для захисту від мародерства чи диверсій. Число приватних охоронних фірм зросло, хоча галузь стикається з проблемами тінізації. Аналітичне дослідження 30 найбільших охоронних компаній України виявило масштабні аномалії: деякі декларують тільки 5–10 працівників, тоді як реально можуть мати сотні охоронців, багато оформлюють співробітників як ФОП або платять неофіційно⁶. Крім того, підрозділи Поліції охорони контролюють близько 46,5% ринку охоронних

³ Відкриті конкурси на вакансії в Національній поліції України.

URL: <https://e.surl.li/vbpdmi>

⁴ Work.ua. URL: <https://e.surl.li/xhabhb>

⁵ Некомплект поліцейських в Україні становить 17,1%. URL: <https://e.surl.li/fetutj>

⁶ Тінізація, "конверти" і ознаки монополії: які недоліки виявили на ринку охоронних послуг в Україні. URL: <https://e.surl.li/ukhexs>.

послуг в Україні⁷. Державна «Поліція охорони» має преференції – її співробітники не підлягають мобілізації, отримують бюджетне фінансування – що створює нерівні умови для приватних фірм⁸. На практиці для випускника це означає: у західних областях можна працевлаштуватися в державну охорону (отримавши статус поліцейського) або в приватну компанію. Держслужба гарантує соціальні пільги і стабільність, приватний сектор інколи пропонує гнучкий графік чи вищу «сіру» зарплату. Приміром, на західноукраїнському ринку чимало вакансій начальників служби безпеки в торгових мережах або виробничих компаніях, з оплатою 25–40 тис. грн (залежно від рівня відповідальності) – такі посади часто цікаві колишнім правоохоронцям. Попит є і на фахівців з економічної безпеки підприємств, аналітиків з розслідування шахрайств (anti-fraud менеджерів) тощо. Війна підштовхнула бізнес більше уваги приділяти ризикам безпеки, тому кваліфікація у правоохоронній діяльності стала цінною навіть у цивільних галузях.

Переваги та перешкоди професії «правоохоронець»

На підставі аналізу ринку окреслимо ключові переваги кар'єри у правоохоронній діяльності та можливі перешкоди (виклики) на цьому шляху:

- Високий суспільний попит і гарантія працевлаштування. Як показано вище, державні силові органи мають значний некомплект і потребують молодих фахівців. Ринок праці прямо зараз потребує таких спеціалістів, тому випускник може розраховувати на вакансію за фахом. У поліції, збройних силах, безпекових структурах кадровий голод дає шанси швидше отримати посаду і просуватися по службі. Приватний сектор теж активно наймає експрацівників правоохоронних органів для охорони, внутрішньої безпеки, консалтингу – ці навички конвертуються у цивільні професії. Фактично диплом за ОП «Правоохоронна діяльність» – це робота майже гарантована, треба лише обрати напрям.

Стабільність та соціальні гарантії державної служби. Державні правоохоронці (поліцейські, офіцери спецслужб, слідчі) отримують фіксоване грошове забезпечення, оплачувані відпустки, лікування, пільги на пенсійне забезпечення. В умовах війни їм також надаються додаткові виплати (наразі +10 тис. грн щомісячно всім поліцейським, +30 тис. грн у прифронтових областях). Середня зарплата поліцейського з урахуванням цих доплат сягає 34–36 тис. грн⁹, що вище середньої по економіці. Парламент планує законодавчо закріпити високий рівень окладів (від 30 тис. грн), тож у перспективі професія стане ще більш привабливою матеріально.

⁷ Там само.

⁸ Там само.

⁹ Міністр МВС назвав середню зарплату поліцейського в Україні. URL: <https://e.surl.li/jtnprw>.

- Широкий вибір кар'єрних шляхів. Випускник «Правоохоронної діяльності» може реалізувати себе у різних сферах: від дільничного офіцера громади – до детектива БЕБ, від оперативника СБУ – до фахівця з безпеки в банку чи консультанта з питань правопорядку в ОТГ. Класифікатор професій відносить ці посади до розділу «Професіонали» (вимагають вищої освіти), а тому вони передбачають інтелектуальну складову, розвиток навичок управління, аналітики, роботи з людьми. В перспективі можливе зростання до керівних посад (начальник підрозділу, керівник служби, начальник відділу в органі влади). Професія дає змогу робити суспільно значущу справу, впливати на безпеку громадян, що само по собі є мотиваційним фактором.

- Можливості навчання і міжнародного співробітництва. У правоохоронних органах активно запроваджуються тренінги, курси підвищення кваліфікації, часто за підтримки міжнародних партнерів. Є програми обміну досвідом з європейськими поліцейськими (наприклад, вивчення досвіду охорони правопорядку, курс FBI National Academy тощо). Отримавши досвід, правоохоронець може потім працювати в приватному секторі або міжнародних організаціях. Навіть володіння англійською мовою прямо впливає на зарплатні пропозиції (+38% до окладу). Отже, професія відкриває двері до постійного розвитку та комунікації на світовому рівні.

Водночас існують перешкоди та виклики, про які потрібно знати:

- Ризики і стресові навантаження. Робота в правоохоронних органах пов'язана з небезпекою для життя і здоров'я, особливо в умовах воєнного стану. Поліцейські, нацгвардійці, прикордонники можуть залучатися до охорони правопорядку на деокупованих територіях, протидії диверсантам, ліквідації наслідків обстрілів. Навіть у мирних містах ризики – затримання озброєних злочинців, реагування на надзвичайні ситуації. Це веде до підвищеного стресу, емоційного вигорання. Професія психологічно важка, вимагає стійкості і самоконтролю.

- Нерегулярний робочий графік. Більшість силових структур працюють за змінним графіком (чергування, нічні зміни, виклики у вихідні). Приватні охоронці теж часто працюють вахтами (доба через дві чи подовжені зміни). Такий ритм може негативно впливати на баланс роботи і відпочинку, сімейне життя. Молодим людям це легше дається, але з віком важко суміщати ненормований графік. Це побутова складність професії, з якою треба миритися.

- Вимоги до здоров'я і дисципліни. Щоб вступити на службу, треба мати відмінний стан здоров'я, фізичну підготовку, витримати психологічний відбір. Не кожен випускник, навіть маючи диплом, зможе пройти конкурсний відбір у поліцію чи СБУ через медичні обмеження. Також служба означає сувору дисципліну, субординацію, необхідність виконувати накази керівництва. Це може стати перешкодою для людей, які

звикли до більш вільного стилю роботи. Правоохоронна діяльність вимагає дисциплінованості, відсутності шкідливих звичок, готовності діяти за статутом. Ті, хто не відповідає цим вимогам, або не витримують – змушені звільнятися.

- Відповідальність і суспільний контроль. Поліцейські та інші правоохоронці перебувають під пильною увагою суспільства і ЗМІ. Будь-які помилки або неправомірні дії можуть призвести до покарання, аж до кримінальної відповідальності. Кожен крок треба звіряти з законом, часом працювати під тиском громадської думки. Необхідність завжди діяти бездоганно в правовому полі – це великий виклик. Особливо молодому спеціалісту важко одразу орієнтуватись у всіх процедурах, через що можливі стресові ситуації. Отже, професія висуває високі етичні стандарти, і порушення їх неприпустиме.

- Конкуренція та вимоги ринку. Хоча попит на кадри великий, у престижні підрозділи (наприклад, слідчі ДБР, детективи НАБУ, аналітики розвідки) конкурс залишається високим. Потрібно постійно підвищувати кваліфікацію, здобувати нові знання (у сфері ІТ, фінансової грамотності, мов). Ринок потребує правоохоронців нового типу – високоосвічених професіоналів, здатних працювати з новітніми технологіями, аналізувати великі дані, взаємодіяти з громадськістю. Якщо випускник не буде розвиватися, є ризик залишитися на низовій посаді або програти конкуренцію більш підготовленим кандидатам.

- Історична репутація і довіра населення. На жаль, довіра до правоохоронних органів в Україні не завжди була високою через випадки корупції, перевищення повноважень у минулому. Молодому правоохоронцю доведеться працювати над подоланням стереотипів, заробляти авторитет своїми діями. Це теж певний бар'єр – суспільство зараз вимогливе до поліції та службовців, і випускник має бути готовий діяти прозоро, законно, щоб гідно представляти свою професію.

Підсумовуючи, ринок праці 2023–2025 років сигналізує про великий запит на фахівців правоохоронної діяльності. Війна лише підвищила значущість цієї професії – держава потребує захисту правопорядку, бізнес потребує безпеки, громадяни – захисту і справедливості.